

HRVATSKA AKVAKULTURA U 21. STOLJEĆU

Croatian aquaculture in 21th century

Akvakultura, uzgoj organizama u vodenoj sredini, danas je industrija koja pokazuje na svjetskoj razini iznimni rast, čak 10%-tni godišnje. Smatra se da će za desetak godina više od polovice hrane iz mora biti uzgojeno. U tome Hrvatska ima izvrsne pretpostavke i dugu tradiciju, pa se novom državnom strategijom planira do 2010. godišnje uzgajati 10 tisuća tona bijele ribe, 20 tisuća tona školjkaša i 4 tisuće tona tune. Imajući to u vidu, bivše je Veleučilište u Dubrovniku 2002. godine započelo s aktivnostima na području akvakulture. Osnovao je **Odjel za akvakulturu**, u sklopu kojeg je 2002. godine započelo izvođenje veleučilišnog studija za akvakulturu. Veleučilište je 2001. godine osnovalo i **Razvojno-istraživački centar za marikulturu** u Stonu, kojemu je cilj razvijati hrvatsku marikulturu uz primjenu u proizvodnji rezultata vlastitih znanstveno-tehnoloških istraživanja.

Ovime se stvaraju pretpostavke za ozbiljnije pomake u razvoju moderne akvakulturne industrije, koja će se temeljiti ne samo na dugoj tradiciji uzgoja školjkaša u Malostonskom zaljevu već i na znanstveno-razvojnim istraživanjima, kako vlastitim tako i onim drugih hrvatskih i inozemnih institucija.

Osnivanjem Sveučilišta u Dubrovniku koncem 2003. godine, otvorene su nove mogućnosti u razvoju akvakulture na obrazovnom, znanstveno-razvojnom i poduzetničkom polju, što bi trebalo rezultirati konkretnim pomacima u modernoj akvakulturnoj industriji. Prvi je korak nova koncepcija visokog obrazovanja na polju akvakulture, temeljena na najnovijoj promjeni u europskom visokom obrazovanju, tj. primjeni obrazovnog sustava koji se označava sa 3+2+3. Uvodi se, dakle, novi trogodišnji preddiplomski studij i diplomski dvogodišnji studij akvakulture (nove vrste i tehnologije), a zadnje su tri godine doktorski studij, koji će se oblikovati prema potrebama. Oba studija, preddiplomski i diplomski, prilagođena su i izvodit će se u suradnji s europskim visokoobrazovnim i znanstvenim institucijama. To će omogućiti studiranje naših studenata na sveučilištima u Europi, uz međusobno priznavanje ispita i diploma. Isto tako će i strani studenti moći studirati u

Dubrovniku, uz iste uvjete. Ovim je omogućena potpuna integracija visokog obrazovanja na Sveučilištu u Dubrovniku u europski obrazovni sustav, što će posebice dobiti na važnosti političkim približavanjem Hrvatske Europskoj uniji.

Druga je važna komponenta unapređenje i dovršetak izgradnje Razvojno-istraživačkog centra za marikulturu u Stonu. On ima za cilj razvitak akvakulturne tehnologije u smjeru poduzetništva, i to kroz izvođenje ciljanih razvojnih istraživanja, transfera modernih tehnologija, prilagodljivog stručnog obrazovanja i inkubacije mladih poduzetnika novim poslovnim idejama. Tijekom 2004. godine bit će završeno malo pilot-mrijestilište morskih organizama, u kojem će se proizvoditi mlađ malostonske kamenice, kapica i morskih ježinaca, a potom i drugih gospodarski zanimljivih vrsta. U 2005. godini će započeti izvedba projekta "MARIBIC", u okviru kojeg će se na Bistrini izgraditi moderna mrijestilišta i uzgajališta ribe i školjkaša. Izgradnja ovih postrojenja omogućit će aktivnije uključivanje sadašnjih i budućih akvakulturnih poduzetnika u razvoj i primjenu novih tehnologija, jer će veći dio postrojenja služiti za inkubacijsku aktivnost uz trogodišnji najam zainteresiranim poduzetnicima i institucijama.

Treća komponenta, poduzetništvo i industrijska proizvodnja, koja se temelji na novorazvijenim i usvojenim tehnologijama, odvijat će se u suradnji s poduzećem "Dalmacijabilje marikultura" (u potpunom vlasništvu Sveučilišta u Dubrovniku) i školjkarskom zadrugom "Malostonska kamenica" (suosnivač Razvojno-istraživački centar za marikulturu). Trenutne su aktivnosti usmjerene na uspostavljanje matičnih nasada kamenice (projekt financira Dubrovačko-neretvanska županija), usvajanje i primjenu nove "longline" tehnologije proizvodnje dagnje i uvođenje automatizacije u proizvodnju, preradu i marketing.

Zbog duge tradicije uzgoja i izvrsnih tržišnih potencijala, poseban se prioritet u svim opisanim komponentama daje malostonskoj, europskoj kamenici, *Ostrea edulis*. Glavni je cilj dostići proizvodnju kamenica

u Malostonskom zaljevu od 5.000 tona godišnje tijekom sljedećih deset godina, uz razvoj svih pretpostavki za ostvarenje ovako ambicioznog projekta. Uz ostalo potrebno je osigurati dovoljne količine mlađi (oko 100 milijuna komada, bilo iz prirode ili mrijestilišta), optimizirati tehnologiju uzgoja po lokacijama i metodama, izgraditi moderne otpremne centre i razviti prodaju u zemljama Europe. Tradicija malostonske kamenice i njezina neosporna i dokazana kakvoća jamstvo su afirmaciji respektabilne "robne marke" njenih dobrih izvoznih mogućnosti kao jednoga od rijetkih hrvatskih proizvoda bez ozbiljnije konkurencije u europskim razmjerima.

Imajući u vidu naznačene činjenice, u povodu Feste sv. Josipa u Stonu, 19. ožujka, Razvojno-istraživački centar za marikulturu organizira svake godine međunarodni znanstveno-stručni skup o temi "Malostonska kamenica - hrvatski proizvod za 21. stoljeće".

Na skupu uz hrvatske stručnjake i poduzetnike sudjeluju i gosti iz Irske, Francuske, Grčke i Norveške, s više izlaganja o industriji kamenice u Europi i o perspektivama njezina razvoja. Dio tih izlaganja objavljen je u ovom broju časopisa.

Zaključak s tih skupova je jasan: "Malostonska kamenica dugoročno je veliki tržišni i izvozni potencijal, te sigurno može biti hrvatski proizvod za 21. stoljeće. Osnovni preduvjet za to je razvoj moderne industrije, izgrađene po europskim standardima kakvoće, te dovoljno velika proizvodnja da bi se postalo prestižnim igračem na europskom tržištu".

Posvećujući zapravo cijeli ovaj broj hrvatskoj akvakulturi i malostonskoj kamenici, časopis "Naše more" daje svoj prilog razvoju moderne industrije kamenica, s namjerom da se sačuva i pisani trag koji će svjedočiti o stanju njezina uzgoja na početku 21. stoljeća.

Glavni urednik

